

I.

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

MIŠLJENJA

EUROPSKI GOSPODARSKI I SOCIJALNI ODBOR

498. PLENARNO ZASJEDANJE EGSO-A ODRŽANO 29. I 30. TRAVNJA 2014.

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o temi Međugeneracijske i međukulturne mjere za poticanje socijalne integracije mladih građana EU-a zaposlenih u drugoj državi članici (samoinicijativno mišljenje)

(2014/C 311/01)

Izvjestiteljica: **Renate HEINISCH**

Dana 19. rujna 2013., sukladno pravilu 29. stavku 2. svog Poslovnika, Europski gospodarski i socijalni odbor odlučio je sastaviti samoinicijativno mišljenje o temi:

Međugeneracijske i međukulturne mjere za poticanje socijalne integracije mladih građana EU-a zaposlenih u drugoj državi članici

(samoinicijativno mišljenje).

Stručna skupina za zapošljavanje, socijalna pitanja i građanstvo, odgovorna za pripremu rada Odbora o toj temi, usvojila je mišljenje 7. travnja 2014.

Odbor je na svojem 498. plenarnom zasjedanju održanom 29./30. travnja 2014. (na sjednici od 30. travnja 2014.), sa 187 glasova za, 2 protiv i 9 suzdržanih, usvojio sljedeće mišljenje:

1. Zaključci i preporuke

1.1 Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) slaže se da sve veća poslovna mobilnost mladih građana EU-a predstavlja važno i pozitivno ostvarenje jedne od temeljnih sloboda Europske unije kao i da sve češće proizlazi iz potrebe. Poslovna mobilnost doprinosi ublažavanju kritičnih situacija na tržištima rada u zemljama podrijetla i zemljama domaćinima. Mladi radnici migranti doprinose gospodarskom i socijalnom razvoju zemlje domaćina te osim toga donose nematerijalno bogatstvo: raznolikost koja otvara nove mogućnosti poduzećima i društvu.

1.2 Dok mladi radnici migranti na taj način koriste postojeće poslovne prilike, istovremeno se često unatoč uspješnoj integraciji na poslu u zemlji domaćinu susreću s novim društvenim izazovima u pogledu socijalne integracije u novo okruženje izvan posla. Skupina mladih europskih građana koji rade u državama članicama koje nisu njihove zemlje podrijetla heterogena je. Svi imaju pravo primiti potporu u početnoj fazi integracije, a osobito oni čije su znanje jezika i financijska sredstva ograničeni.

1.3 EGSO smatra da je u pogledu društvene uključenosti i sudjelovanja potrebno posvetiti pojačanu pažnju specifičnim potrebama i poteškoćama mladih građana EU-a koji su pronašli posao u nekoj drugoj državi članici i koji se u zemlji domaćinu ne zadržavaju samo privremeno. U suprotnome mogu nastati veliki problemi za doseljene mlade osobe i zemlje domaćine.

1.4 EGSO izričito upozorava institucije EU-a i države članice na rast ksenofobije i rasizma usmjerenih protiv manjina i imigranata te traži da se u borbi protiv ovakvog ponašanja i grupa koje ga potiču postupa odlučno.

1.5 Odbor poziva Komisiju da kroz pojačanu razmjenu iskustava i dijalog podrži države članice u njihovim naporima za stvaranje učinkovitih mjera integracije za ovu skupinu mladih imigranata iz EU-a koji su već pronašli posao u nekoj drugoj državi članici EU-a. S tim u vidu, EGSO se nada jačanju programa financiranih u sklopu inicijative „Tvoj prvi posao preko mreže EURES”.

1.6 Integracija je društveni proces koji se razvija na razini odnosa između osoba i skupina te ima dvosmjerni karakter, budući da podrazumijeva kako imigrante tako i društvo zemlje domaćina.

1.7 Europska komisija trebala bi prije svega poticati razmjenu dobrih praksi i sastaviti pregled uspješnih koncepata i praksi za poticanje ovih mladih radnika imigranata u njihovim naporima za postizanje integracije u društvo. Pri tome bi trebalo priznati i istaknuti značenje međukulturnih i međugeneracijskih strategija i projekata u sklopu „kulture dobrodošlice” zemalja domaćina kao perspektivnih mjera podrške.

1.8 Europska unija odobrila je nove mjere protiv diskriminacije europskih građana koji ostvaruju pravo na slobodu kretanja, koje se trebaju učinkovito primjenjivati na nacionalnoj razini budući da društva koja dopuštaju diskriminaciju imigranata nisu integrativna.

1.9 Komisija bi trebala tu zbirku provjerenih koncepata i projekata staviti na raspolaganje državama članicama uz preporuku da ih primjenjuju na kreativan način. Treba pozvati države članice da Europsku komisiju obavijeste o mjerama koje su uspješno provela različita odgovorna tijela kako bi Komisija mogla dalje razvijati navedenu zbirku te kako bi se produbila razmjena iskustava.

1.10 EGSO preporuča Komisiji da u sljedećem koraku provjeri jesu li moguće daljnje odgovarajuće mjere i kako ih se može primijeniti. Komisija bi prije svega trebala osmisliti koncept za isticanje i podržavanje provjerenih i inovativnih strategija i praksi u postojećim programima, platformama, fondovima i inicijativama Unije.

1.11 EGSO predlaže Komisiji da podupre djelovanje socijalnih partnera i civilnoga društva koji u sklopu prihvata i sudjelovanja imigranata imaju važnu ulogu u njihovoj integraciji.

1.12 EGSO je mišljenja da bi Europska komisija veliku vrijednost trebala pripisati tome da se mlade ljude uz pomoć organizacija civilnog društva na odgovarajući način uključi u važne procese planiranja i odlučivanja o ovoj temi kako bi potrebe i poteškoće ciljane skupine na taj način mogle u dovoljnoj mjeri doći do izražaja i biti uspješno riješene.

1.13 Socijalni partneri i sama poduzeća koja zapošljavaju mlade strance svakako snose veliku odgovornost. Prema mišljenju EGSO-a, oni se moraju više uključiti u oblikovanje programa integracije koji na bolji način odgovaraju potrebama mladih radnika.

2. Uvod

2.1 Mladi građani EU-a postaju sve mobilniji i mnogi od njih napuštaju svoju domovinu – često zbog beznadne situacije na tržištu rada (ali ne nužno iz tog razloga) – kako bi u nekoj drugoj državi članici EU-a potražili posao. Na taj način oni ostvaruju svoje temeljno pravo na slobodu kretanja osoba unutar Unije, doprinose većoj radnoj mobilnosti u EU-u i koriste mogućnosti koje iz nje proizlaze. U pravnom smislu oni su izjednačeni s građanima zemlje domaćina, no suočavaju se s vrlo posebnim izazovima i imaju specifične potrebe.

2.2 Skupina mladih europskih građana koji rade u državama članicama koje nisu njihove zemlje podrijetla heterogena je. Radi se prije svega o dobro obrazovanim, dinamičnim i kreativnim mladim ljudima, ali i o mladima niske razine naobrazbe i s financijskim poteškoćama, koji su napravili odvažan korak i odlučili se stvarati svoju budućnost izvan domovine. Naročito ova druga skupina nailazi na veće poteškoće u procesu integracije jer često ne posjeduju dovoljna jezična znanja niti odgovarajuća financijska sredstva neophodna za izgrađivanje sigurnog društvenog položaja u zemlji domaćinu.

2.3 Mlade osobe stoga moraju dobiti priliku da se integriraju u društvo kako bi mogle sudjelovati i aktivno doprinosti društvenoj stvarnosti zemlje domaćina, koja im je u trenutku dolaska potpuno ili djelomično nepoznata, odnosno da doživljavaju važne aspekte građanstva i u novoj okolini.

2.4 Europska komisija putem aktivnosti „Tvoj prvi posao preko mreže EURES”, predviđene u okviru vodećih inicijativa „Mladi u pokretu” i „Mogućnosti mladih”, promiče profesionalnu mobilnost mladih radi ostvarivanja cilja utvrđenog u strategiji Europa 2020. o stopi zaposlenosti od 75 % te radi boljeg funkcioniranja europskih tržišta rada.

2.5 Samoinicijativno mišljenje bavi se poteškoćama socijalno-kulturne integracije u novu okolinu – koje su se do sada većinom smatrale manje važnima – kroz što sveobuhvatnije sudjelovanje i uključenost u društvo domaćina. EGSO u tom kontekstu smatra da u sljedećem mišljenju treba ispitati socijalne troškove i druge posljedice radne mobilnosti i migracija, posebice u slučaju mladih, s kojima se suočavaju zemlje i regije podrijetla.

2.6 Mišljenje treba promicati, kako u zemljama domaćinima i zemljama podrijetla tako i na razini EU-a, veću osviještenost o ovom važnom aspektu integracije mladih radnih migranata iz EU-a. Neodgodivost primjerenog djelovanja izražava se s ciljem da se u državama članicama na temelju usporedbe pojedinačnih pristupa i specifičnih iskustava izrade koncepti utemeljeni na dokazima i usmjereni na uspjeh te da se njih podupire na razini Unije.

2.7 Zemlje domaćini i poduzeća sigurno nude učinkovitu pomoć koja je, međutim, većim djelom usmjerena primarno na aspekte povezane sa zaposlenjem. U nju su samo u izvanrednim slučajevima uključeni koncepti opće „kulture dobrodošlice”. Inicijativom „Tvoj prvi posao preko mreže EURES” potiče se poslodavce da organiziraju programe integracije mladih radnika (tečajeve jezika i osposobljavanje u sklopu kojeg će biti pružena i administrativna podrška te pomoć prilikom preseljenja). Još u velikoj mjeri nedostaje prikladnih strategija, struktura, metoda i iskustava potrebnih da bi se mladima pružila učinkovita potpora, pomoć ali i izazov pri njihovoj integraciji u društvo i kulturu zemlje domaćina.

2.8 Odgovarajući koncepti i mjere trebaju se ciljano osmisliti da budu primjenjivi na različite generacije i kulture. Oni mogu dati veliki doprinos integraciji i ostvarivanju prava povezanih s europskim građanstvom u zemlji domaćinu. Iskustveno znanje starijih generacija trebalo bi se što više koristiti. Doseljednici iz različitih zemalja podrijetla, a koji su se uspješno integrirali, mogu na temelju različitosti svojih kulturnih korijena uvelike doprinijeti inovativnim elementima međusobne potpore i različitim oblicima solidarnosti.

2.9 Neuspješna socijalna integracija kao i nedostatak priznanja svog identiteta i svojih specifičnih potreba mogu dovesti do opasnih problema kako za mlade ljude, tako i za društvo domaćina. Razočaranje i sumnja u perspektivu dovode do gubitka prvotno pozitivnog stava prema zemlji domaćinu, a mogu se razviti čak i agresivan, radikalni stav i oblici ponašanja.

2.10 Stoga je potrebno da do mladih stigne poruka „vi ste nam vrijedni, dobrodošli i pomoći ćemo vam” kako bi se izbjegao dojam „vi predstavljate probleme i smetnju”. Naročito bi trebalo izbjeći da stručni i motivirani mladi ljudi razočarani imigriraju u treće zemlje, što predstavlja gubitak za Europsku uniju.

3. Izazovi i poteškoće mladih u stranoj zemlji

3.1 Iako Europska unija raspolaže dobrim sustavima savjetovanja i podrške za mlade prilikom traženja posla u EU-u – npr. „Mladi u pokretu”, EURES, Europski portal za poslovnu mobilnost – a i zemlje domaćini osmislile se brojne mjere na ovom području, ovi programi većinom su, ako ne i u cjelosti, usmjereni na aspekte politike tržišta rada ili su vezani za radno mjesto. Druga raznolika područja života, poteškoće i specifične potrebe mladih potiskuju se iz svijesti, odnosno dodatne mjere potpore ne postoje ili ih je nedovoljno.

3.2 Veliki problem doseljenim osobama u zemlji domaćinu predstavlja nepoznavanje, odnosno nedovoljno poznavanje javnih struktura i postupaka kao i društvenih običaja i kulture. To zajedno s nedovoljnim poznavanjem jezika uvelike otežava pristup pravima i javnim uslugama i u sebi skriva opasnost od ekonomskog i socijalnog zapostavljanja, posebice izvan posla.

3.3 Poteškoće u svakodnevici mogu se pojaviti kod pronalaska smještaja, pristupa općim i specifičnim uslugama na područjima kao što su zdravstvo i socijalna pitanja, ali i u pogledu brojnih drugih životnih potreba, uključujući organizaciju slobodnog vremena i ispovijedanje vjere. Ove poteškoće utječu na sve radnike koji se nalaze u stranim zemljama.

3.4 U slučaju nedovoljne ili otežane mogućnosti sudjelovanja u društvu prijeti opasnost od izolacije. Problemi se počinju javljati u svakodnevnim životnim situacijama i uključuju odbijanje, diskriminaciju i socijalnu distancu, koje dovode do teških psihičkih posljedica, koje uzrokuju socijalnu i emocionalnu osamljenost. To je za ove mlade osobe posebno teško jer nisu u mogućnosti osloniti se na podršku mreže poznanika, kao npr. na obitelj, uobičajeni krug prijatelja ili svoju skupinu vršnjaka.

3.5 Važan element uspješne integracije u društvo domaćina jest učinkovito sudjelovanje u društvenom životu kroz uključenost u socijalne, političke, kulturne, sportske aktivnosti ili ispovijedanje vjere – npr. u klubovima, udrugama, savezima, strankama ili sindikatu. No često postoje brojne prepreke koje mladima iz drugih zemalja onemogućuju nesmetano sudjelovanje, a isto tako manjka i potrebnih poticaja, ohrabrenja i uvođenja u društveni život zajednice. To može lako dovesti do nematerijalnog osiromašenja mladih migranata, koje također ima katastrofalne učinke.

3.6 U tom pogledu EGSO smatra ključnim osnažiti mrežu EURES, koja se do sada pokazala nezadovoljavajućom, ne samo s gledišta posredovanja ponude i potražnje, već i s obzirom na profil potpore uključivanju i integraciji. Ovaj posljednji aspekt dobiva veću važnost s obzirom na nedavno proširenje mreže EURES na stručne prakse i naukovanja, čime se može predvidjeti da će osobe uključene u procese europske mobilnosti biti sve mlađe.

3.7 Temeljni doprinos razvoju integracijskih programa može proistjecati iz suradnje između zemlje domaćina i zemlje podrijetla koja, zahvaljujući sveobuhvatnom pristupu, omogućuje „svjesnu migraciju” potičući stvaranje transnacionalnih interkulturalnih mreža koje su bliže mladim migrantima.

4. Važna područja za zaštitu i potporu mladih radnika migranata

4.1 Izvan radnog okruženja, od velike je koristi za mlade radnike migrante ako se njihova potreba za upoznavanjem i širenjem kontakata podržava. To je moguće postići kroz strukturiranu komunikaciju ili organizaciju lokalnih ili regionalnih priredbi na kojima se inicira ili potiče razmjena iskustava, informacija o pravima i obvezama, poteškoćama i problemima, mogućnostima rješenja itd. Društveni mediji igraju važnu ulogu u izgradnji novih odnosa.

4.2 Mladi radnici migranti pretežno su jako motivirani i angažirani i zbog toga im treba ponuditi široki izbor jednostavnih mogućnosti i načina za definiranje, razvijanje i pokretanje vlastitih poduzetničkih projekata. U tome ih mogu podržati iskusne starije osobe, posebice u pogledu prilika na tržištu, tehničkih i upravnih uvjeta, financiranja, zapošljavanja osoblja itd. u društveno-gospodarskom okviru zemlje domaćina.

4.3 Sudjelovanje u društvu izvan radnog okruženja i integracija mladih radnika migranata je široko i važno područje kojemu se trebaju osigurati mjere potpore i savjetovanja, no njega se uvelike zanemaruje. Nije dovoljno da mladi na tečajevima steknu osnovna znanja jezika zemlje domaćina te da na radnom mjestu svladaju jezik svoje struke.

4.4 Puno je važnije da se snađu u novom okruženju, zadovolje osobne potrebe i aktivno uključe u društvo. Posebno je važan pristup pouzdanim informacijama, odgovarajuće usmjeravanje, aktivno korištenje jezika s brojnim konkretnim životnim situacijama kao i trajna pouzdana osobna podrška kod neuspjeha i razočaranja.

4.5 Savjetovanja i poticaji su, između ostalog, od velikog značaja prilikom traženja stana, u slučaju konflikata u mjestu stanovanja, kod opće organizacije svakodnevice, financijskih i poreznih pitanja, željene daljnje izobrazbe, izbora društvenih, kulturnih, vjerskih i sportskih aktivnosti, drugih načina organizacije slobodnog vremena kao i ostvarivanja građanskih prava i političkog angažmana. U svim tim slučajevima dragocjenu pomoć mogu pružiti drugi mladi stranci, zemljaci koji u zemlji domaćinu žive dulje vrijeme, kao i stariji građani zemlje domaćina koji su osobno spremni pomoći.

4.6 Kod oblikovanja mjera potpore i savjetovanja moraju se razmotriti rješenja za vrlo različite poteškoće i potrebe. Najprije se najčešće radi o početnim poteškoćama pravne, materijalne ili tehničke prirode koje se relativno lako mogu riješiti uz odgovarajuću pomoć. Puno kompliciranje je svladati prepreke u procesu socijalne integracije, za što je potrebna dugoročna i pouzdana podrška.

4.7 Kod donošenja teških odluka ili u slučaju sukoba vrlo je važno da mladim useljenicima na raspolaganju stoji osoba za kontakt – u smislu „pokrovitelja” ili „mentora” ili čak savjetnika iz programa EURES – koju mogu zamoliti za savjet i s kojom mogu razviti odnos međusobnog povjerenja. Vrlo je važno da takve osobe raspolazu s jedne strane međukulturnim iskustvom i potrebnim razumijevanjem, te s druge strane da mogu učinkovito komunicirati i pomoći drugima da si pomognu sami.

5. Nositelji i sudionici mjera potpore

5.1 Veliku odgovornost nedvojbeno snose socijalni partneri i sama poduzeća koja zapošljavaju mlade iz inozemstva. Oni mogu također ponuditi savjete i konkretnu pomoć izvan radnog okruženja tako da potiču posebno starije zaposlenike da preuzmu ulogu koordinirajućih, savjetodavnih „mentora” ili „pokrovitelja” za mlade radnike migrante na radnom mjestu, ali da im pomoć i podršku nude i izvan radnog okruženja. Činjenica da je to bez potpore skoro nemoguće napraviti u manjim i srednjim poduzećima predstavlja poseban izazov za koji treba pronaći rješenja, primjerice uključivanjem takvih aktivnosti u programe financirane u okviru inicijative „Tvoj prvi posao preko mreže EURES”.

5.2 Organizacije civilnog društva se tradicionalno bave pretežno poteškoćama s kojima se građani susreću izvan radnog okruženja i stvaraju mogućnosti za bolju socijalnu integraciju kao i jaču povezanost društva. Te organizacije trebale bi kroz raznovrsnu ponudu mogućnosti, posebice na području društvenih, kulturnih, sportskih i drugih aktivnosti u slobodno vrijeme, koje su usmjerene na specifične poteškoće i potrebe mladih radnika migranata, ovu važnu skupinu, koja je toliko važna za našu budućnost, u još većoj mjeri uključiti u oblikovanje opće ideje svojih aktivnosti.

5.3 U okviru radnog mjesta, ali i izvan poslovnog okruženja od velike je koristi povezivati starije i iskusnije osobe s mladim migrantima. Znanje i moć prosuđivanja starijih ljudi, koji su voljni podijeliti svoja iskustva s mladima, ima posebnu vrijednost. Iz toga nastaju ne samo primjerena rješenja za probleme, već to predstavlja važan oblik dijaloga koji potiče koheziju društva, što je od velike koristi za sve sudionike. Ako pored toga sugovornici imaju raznoliku kulturnu pozadinu, to omogućuje stvaranje važnih iskustava jednog otvorenog, višedimenzionalnog društva koje svima osigurava pristup i mogućnosti sudjelovanja.

5.4 Unatoč svim postojećim institucionalnim programima pomoći i poticanja, odlučujući faktor za uspjeh mjera nalazi se na razini osobnih odnosa. Osobna iskustva, neposredna komunikacija, individualni angažman, povjerenje u sposobnost drugih i zajednički doživljaji katalizatori su prilagodbe na novu radnu okolinu i posebice na neko drugačije društvo. Pružanje takve individualne osobne pomoći kroz izravne kontakte među ljudima važna je zadaća koju mogu obavljati strukturirane organizacije kroz svoj angažman na dobrovoljnoj osnovi. Tko može ili treba biti nositelj takve pomoći, ovisi o kulturi pojedinačne zemlje domaćina.

5.5 Važno je da se niti na nacionalnoj niti na europskoj razini ne bi smjelo težiti jedinstvenim rješenjima. Radi se o ljudskim potrebama i poteškoćama koje ne podliježu fiksnim normama, već uvijek iznova iziskuju inovativne odgovore ovisno o podrijetlu te osobe, lokalnim uvjetima i osobnoj situaciji.

5.6 Vrlo uspješan oblik osobne pomoći predstavlja program zaklade „Senior Expert Services”.⁽¹⁾ U sklopu njihovog rada umirovljene osobe na dobrovoljnoj osnovi mladima na raspolaganje stavljaju svoje profesionalno znanje i svoja iskustva iz različitih područja rada-. Prijenos znanja i osobni angažman starijih osoba uvelike potiču međusobno razumijevanje, suradnju i poštovanje među generacijama, što predstavlja veliki doprinos socijalnoj koheziji društva.

5.7 Za obećavajuće strategije bitno je da se postojeće mogućnosti i uspješne prakse sustavno dokumentiraju, ocjenjuju na temelju rezultata i načelno usklađuju te da se objavljuju putem ciljanih mjera informiranja. Bliska suradnja svih nositelja i odgovornih organizacijskih jedinica, kao i stalno uključivanje organizacija svih zainteresiranih strana i svih onih koje se to tiče, nužno je za uspjeh. Posebno je važno da se ispravno prepoznaju posebne potrebe i poteškoće mladih radnika migranata, ciljno usmjere strategije i mjere, primjereno upotrijebe resursi te da se osigura provjera rezultata. Mladim radnicima migrantima treba omogućiti da sudjeluju u svim odlukama i ocjenjivanjima.

6. Zapažanja i moguće mjere Europske komisije

6.1 Kroz mobilnost mladih zaposlenika ostvaruje se jedna od temeljnih sloboda Europske unije. Mladi koriste prilike koje im nudi migracija radne snage. Na taj način mogu se uvelike smanjiti problemi na tržištu rada kako u zemljama podrijetla, tako i u zemljama domaćinima. Poseban položaj mladih migranata EU-a zaposlenih u drugim državama članicama, koji predstavljaju vrlo važan element budućnosti Europe, treba preciznije dokumentirati, analizirati i razumjeti.

6.2 S obzirom da integracija mladih iz drugih država članica EU-a izvan radnog mjesta u društvo zemlje domaćina u kojoj su našli posao predstavlja veliki izazov i poteškoće, njoj je potrebno posvetiti veliku pozornost. U okviru toga, Europska komisija trebala bi na razini Unije podizati svijest, dokumentirati postojeće prakse i poticati razmjenu iskustava i dijalog.

6.3 Sukladno tome, treba pozvati Europsku komisiju da koristeći odgovarajuće mjere sakupi podatke o uspješnim praksama za uklanjanje poteškoća s kojima se mladi radnici migranti susreću kod sudjelovanja i uključenosti u društveni život u zemlji domaćinu. Potrebno je posvetiti posebnu pažnju međukulturnim i međugeneracijskim konceptima djelovanja u svrhu pružanja podrške ovim mladim osobama iz drugih država članica EU-a u njihovim naporima za učinkovito sudjelovanje i uključenost u društveni život u zemlji domaćinu.

6.4 Europska komisija bi trebala preporučiti državama članicama da te prakse kopiraju na kreativan način. Također bi trebalo od država članica zatražiti da obavijeste Europsku komisiju o provjerenim i inovativnim konceptima, programima i konkretnim mjerama – javnih i privatnih odgovornih tijela – za olakšanje i podržavanje društvene integracije mladih zaposlenika iz drugih država članica EU-a kako bi se pojačala razmjena iskustava o različitim ponudama i mogućnostima na ovom području.

6.5 Na temelju tih sakupljenih podataka Europska komisija trebala bi ocijeniti na kojim područjima je potrebno daljnje djelovanje i na koji način. Nadalje, Komisija bi trebala razviti koncept za isticanje i podržavanje odlučujućih elemenata provjerenih i inovativnih strategija i praksi u postojećim programima, platformama, fondovima i inicijativama Unije.

6.6 Europska komisija bi trebala u svojim promišljanjima voditi računa o tome jesu li mladi u dovoljnoj mjeri uključeni putem svojih organizacija civilnog društva kako bi se osiguralo da su njihove potrebe i poteškoće primjereno zabilježene, shvaćene i konačno pokriven odgovarajućim mogućnostima.

Bruxelles, 30. travnja 2014.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Henri MALOSSE

⁽¹⁾ <http://www.ses-bonn.de/>.